

Quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục ở các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh

Nguyễn Đình Yên*, Nguyễn Thị Phượng**

*TS. Đại học Thái Nguyên

** HVCH, Đại học Thái Nguyên

Received: 18/4/2023; Accepted: 22/4/2023 ; Published: 28/4/2023

Abstract: The article focuses on analyzing the current situation of traffic safety education management for students in primary schools in Bac Ninh city, Bac Ninh province following the approach of coordinating educational forces: It includes planning, organization, direction and evaluation of traffic safety education management activities for students in primary schools; on that basis, measures are proposed to improve the quality of traffic safety education for students in primary schools in Bac Ninh city, Bac Ninh province
Keyword: Management, teaching equipment, educational innovation requirements, primary school students, Bac Ninh following the approach of coordinating educational forces.

1. Đặt vấn đề

Trên cơ sở thực trạng cơ sở vật chất, thiết bị dạy học và yêu cầu của chương trình GDPT 2018, thời gian qua, Bộ GD&ĐT đã ban hành nhiều văn bản quy phạm pháp luật về thiết bị dạy học, danh mục thiết bị tối thiểu từng cấp học, về cơ sở vật chất; cùng nhiều văn bản chỉ đạo khác. Danh mục thiết bị dạy học còn là căn cứ để các tổ chức, doanh nghiệp nghiên cứu, sản xuất và cung ứng thiết bị dạy học cho các cơ sở GDPT. Đồng thời, giúp các địa phương, các cấp quản lý giáo dục, các cơ sở giáo dục có căn cứ chỉ đạo và tổ chức thực hiện việc kiểm tra, rà soát thực trạng thiết bị dạy học, xây dựng kế hoạch, đầu tư mua sắm, quản lý và khai thác sử dụng thiết bị dạy học, đảm bảo thiết thực, hiệu quả, tránh lãng phí. Ở các trường tiểu học trên địa bàn thành phố Bắc Ninh, sau nhiều năm xây dựng và phát triển, đến nay nhìn chung cơ sở vật chất của các nhà trường đã đáp ứng được cho việc dạy học 2 buổi/ngày những trang thiết bị dạy học còn thiếu đồng bộ nên việc quản lý, sử dụng chưa thật sự hiệu quả. Mặt khác theo định hướng chương trình giáo dục phổ thông 2018 và yêu cầu đổi mới giáo dục tiểu học thì việc quản lý thiết bị dạy học còn lộ rõ những hạn chế bất cập, chưa đáp ứng được yêu cầu đổi mới, do vậy, cần phải có các biện pháp quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục ở các trường tiểu học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khách thể khảo sát và phương pháp điều tra

Để nghiên cứu quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục ở các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh chúng tôi đã tiến hành khảo sát và nghiên cứu thực tiễn tại 10 trường tiểu

học trên địa bàn thành phố Bắc Ninh (Trường TH Ninh Xá; Trường TH Suối Hoa; Trường TH Tiên An; Trường TH và THCS Trần Quốc Toàn; Trường TH Thị Cầu; Trường TH Đại Phúc; Trường TH Vân Dương; Trường TH Vũ Ninh 2; Trường TH Kinh Bắc; Trường TH Võ Cường 1) với số lượng CBQL (Hiệu trưởng, phó hiệu trưởng): 20 người, giáo viên: 230 người

Sử dụng PP toán học, thống kê số liệu thu được để xử lý kết quả khảo sát, định lượng kết quả nghiên cứu và đưa ra các đánh giá khoa học. Khi sử dụng PP điều tra bằng bảng hỏi, chúng tôi thiết kế bảng hỏi Tất cả phiếu điều tra được nhận xét cụ thể; sử dụng toán thống kê để tính tỷ lệ % và tính điểm trung bình cho mỗi câu hỏi và sắp xếp thứ bậc từ bậc 1 đến bậc 5.

2.2. Thực trạng quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục ở các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh

2.2.1. Thực trạng lập kế hoạch quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục ở các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh

Nghiên cứu đánh giá cho thấy, CBQL, GV đánh giá Hiệu trưởng các trường tiểu học thực hiện thường xuyên các nội dung: Kế hoạch đầu tư thiết bị dạy học phải thực hiện trong từng giai đoạn cụ thể của một năm học (3.64 điểm, thứ bậc 1); Hiệu trưởng cần đánh giá thực trạng thiết bị dạy học của năm học trước, đó là hiện trạng của thiết bị dạy học về số lượng, chất lượng, nhu cầu của các môn học (3.61 điểm, thứ bậc 2). Kết quả bảng cho thấy, CBQL, GV đánh giá Hiệu trưởng các trường tiểu học thực hiện thường xuyên các nội dung: Kế hoạch đầu tư thiết bị dạy học phải thực hiện trong từng giai đoạn cụ thể

của một năm học (3.64 điểm, thứ bậc 1); Hiệu trưởng cần đánh giá thực trạng thiết bị dạy học của năm học trước, đó là hiện trạng của thiết bị dạy học về số lượng, chất lượng, nhu cầu của các môn học (3.61 điểm, thứ bậc 2). Vào đầu mỗi năm học, Hiệu trưởng các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh đã quan tâm đầu tư thiết bị dạy học dựa trên cơ sở đánh giá thực trạng thiết bị dạy học của năm học trước. Nghiên cứu bản kế hoạch, chúng tôi nhận thấy, trong kế hoạch chưa huy động các nguồn lực để mua sắm thiết bị dạy học hiện đại, xác định các nội dung dạy học và thiết bị dạy học còn chung chung, chưa cụ thể và chi tiết. Do vậy, nội dung Hiệu trưởng lập kế hoạch huy động các nguồn lực để mua sắm thiết bị dạy học hiện đại (2.77 điểm) và Kế hoạch xác định các nội dung dạy học và thiết bị dạy học cụ thể cần dùng cho mỗi tiết học đối với kế hoạch sử dụng thiết bị dạy học của giáo viên (2.76 điểm) có mức độ thực hiện thấp nhất (thứ bậc 8,9).

2.2.2. Thực trạng tổ chức quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục ở các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh

Để đánh giá thực trạng tổ chức tổ chức quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục ở các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh. Chúng tôi tiến hành khảo sát đánh giá các nội dung: Tổ chức giới thiệu danh mục thiết bị dạy học hiện có của nhà trường (3.88 điểm, thứ bậc 1) và Triển khai kế hoạch sử dụng thiết bị dạy học của toàn trường, tổ bộ môn đến giáo viên (3.62 điểm, thứ bậc 2). Như vậy, đa số các trường tiểu học ngay từ đầu năm học đã tổ chức giới thiệu danh mục thiết bị dạy học hiện có của nhà trường cho GV, Hiệu trưởng đã tổ chức triển khai kế hoạch sử dụng thiết bị dạy học đến tổ bộ môn, tổ bộ môn triển khai đến các GV để thực hiện.

Về nội dung “Tổ chức việc sử dụng thiết bị dạy học trở thành một nhu cầu, một nếp tự giác thường xuyên của mọi giáo viên” (3.28 điểm, thứ bậc 3), chúng tôi nhận thấy ở các trường tiểu học tần suất sử dụng thiết bị dạy học của GV theo tuần, tháng, học kì hay năm học được đánh giá ít thực hiện. Vì vậy, Hiệu trưởng khó thực hiện quản lý vấn đề đánh giá tần suất sử dụng thiết bị dạy học để xem thiết bị dạy học được sử dụng bao nhiêu lần, mỗi lần bao lâu có hiệu quả không, qua đó Hiệu trưởng biết được thiết bị nào thừa, thiết bị nào thiếu để có kế hoạch mua mới hoặc sửa chữa.

Vì vậy, nội dung “Tổ chức bảo quản, bảo dưỡng, sử dụng thiết bị dạy học, lưu giữ, hồ sơ thiết bị

dạy học khoa học, hợp lí” (2.68 điểm, thứ bậc 10) Hiệu trưởng chưa thường xuyên thực hiện.

Về nội dung “Tổ chức bồi dưỡng, nâng cao năng lực chuyên môn của viên chức, giáo viên phụ trách công tác quản lý thiết bị dạy học” (3.06 điểm, thứ bậc 5) và “Tổ chức hội thi sáng tạo đồ dùng dạy học” (2.92 điểm, thứ bậc 6) chưa được Hiệu trưởng các trường tiểu học quan tâm thực hiện. Quan sát hoạt động dạy học của GV, GV thường xuyên sử dụng thiết bị dạy học như sơ đồ, tranh ảnh, hình vẽ, mô hình. Còn những thiết bị dạy học có nhiều chi tiết phức tạp tốn nhiều thời gian chuẩn bị thì GV lại sử dụng rất ít (thiết bị máy móc, thực hành). Kết quả này phản ánh về trình độ và kỹ năng sử dụng thiết bị dạy học của GV, có thể nói rằng GV ít sử dụng những thiết bị dạy học phức tạp, thiết bị thuộc về máy móc một phần có thể là do GV chưa biết cách sử dụng những thiết bị dạy học này, do vậy Hiệu trưởng cần quan tâm đến bồi dưỡng năng lực sử dụng thiết bị dạy học cho GV.

2.2.3. Thực trạng chỉ đạo triển khai sử dụng thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục ở các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh

Hiệu trưởng theo dõi hoạt động mua sắm, bảo quản, sử dụng thiết bị dạy học (4.08 điểm, thứ bậc 1); Uốn nắn, nhắc nhở những sai phạm trong quá trình sử dụng thiết bị dạy học (3.87 điểm, thứ bậc 2); Hiệu trưởng khuyến khích, động viên GV sử dụng thiết bị dạy học (3.60 điểm, thứ bậc 3); Chỉ đạo tổ chuyên môn và GV mua sắm, bảo quản, sử dụng thiết bị dạy học (3.50 điểm, thứ bậc 4). Tìm hiểu thực tế chúng tôi được biết, đối với hoạt động mua sắm, bảo quản thiết bị dạy học các cá nhân được phân công sẽ ghi chép và báo cáo tình hình, nội dung và tiến độ thực hiện tại các buổi họp giao ban vào sáng thứ 2 hàng tuần và trong các cuộc họp chi bộ hàng tháng, tuy không diễn ra thường xuyên nhưng trong các buổi họp được tổ chức, công tác này đã tiến hành nghiêm túc và có hiệu quả, nhờ đó CBQL nắm được tình hình chung của thiết bị dạy học trên cơ sở đó lập kế hoạch để duy tu, sửa chữa thiết bị dạy học cũ cũng như trang bị, mua sắm thiết bị dạy học mới phục vụ cho việc giảng dạy của nhà trường. Các nội dung thực hiện ở mức trung bình gồm: Chỉ đạo kiểm tra đánh giá tình hình thực hiện chương trình và hiệu quả sử dụng thiết bị dạy học (3.20 điểm); Chỉ đạo tổ chức bồi dưỡng, nâng cao năng lực chuyên môn của viên chức, giáo viên phụ trách công tác quản lý thiết bị dạy học (3.13 điểm); Chỉ đạo tổ chức hội thi sáng tạo đồ dùng dạy học (2.94 điểm); Chỉ

đạo xây dựng chỉ tiêu thi đua, thường xuyên động viên, khuyến khích và tạo mọi điều kiện thuận lợi cho giáo viên, học sinh sử dụng thiết bị dạy học (2.85 điểm); Chỉ đạo GV sử dụng thiết bị dạy học để đổi mới hình thức, phương pháp dạy học (2.72 điểm) Hiệu trưởng các trường tiểu học chưa thường xuyên thực hiện. Như vậy, chỉ đạo quản lý thiết bị dạy học ở các trường đã được chú trọng nhưng có các mặt có hiệu quả chưa cao như công tác quản lý tổ chức hội thi sáng tạo đồ dùng dạy học, kiểm tra, đánh giá tình hình thực hiện chương trình và sử dụng thiết bị dạy học... Do đó, đòi hỏi CBQL và GV các trường cần phải thường xuyên quan tâm chú ý đến các nội dung chỉ đạo này để nâng cao chất lượng quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục.

2.2.4. Thực trạng kiểm tra, đánh giá thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới ở các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh

Kết quả khảo sát bảng cho thấy CBQL, GV đánh giá các nội dung: Xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá hoạt động sử dụng thiết bị dạy học (3.59 điểm, thứ bậc 1); Đánh giá việc sử dụng thiết bị dạy học trong quá trình dạy học của GV (3.55 điểm, thứ bậc 2); Đánh giá tiêu chuẩn về thiết bị dạy học (3.42 điểm, thứ bậc 3) được Hiệu trưởng các trường tiểu học thường xuyên thực hiện. Thông qua dự giờ GV, Hiệu trưởng đã đánh giá hiệu quả sử dụng của thiết bị dạy học, Hiệu trưởng ngay từ đầu năm học đã xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá hoạt động sử dụng thiết bị dạy học và đánh giá tiêu chuẩn của thiết bị dạy học từ đó lựa chọn đơn vị cung cấp thiết bị dạy học đảm bảo chất lượng. Một số nội dung kiểm tra, đánh giá Hiệu trưởng thực hiện mức trung bình gồm: Kiểm tra thường kỳ các bộ phận thực hiện nhiệm vụ được giao (3.08 điểm, thứ bậc 4); Hiệu trưởng xây dựng các tiêu chí đánh giá (2.93 điểm, thứ bậc 5); Kiểm tra đột xuất các bộ phận thực hiện nhiệm vụ được giao (2.85 điểm, thứ bậc 6); Tổng kết, rút kinh nghiệm, phát hiện những khiếm khuyết, điều chỉnh những vấn đề cần thiết (2.84 điểm, thứ bậc 7). Tìm hiểu thực tế chúng tôi nhận thấy, việc kiểm tra định kỳ hàng tháng của nhà trường đối với viên chức phụ trách thiết bị dạy học, về cơ bản là chỉ chú trọng kiểm kê về số lượng, còn chất lượng thiết bị dạy học chỉ hời hợt trong quá trình sử dụng không được sửa chữa kịp thời dẫn đến cất vào kho không sử dụng nữa. Bên cạnh đó, chưa tiến hành kiểm tra

đột xuất dẫn đến tình trạng thiết bị dạy học chưa thường xuyên được vệ sinh sạch sẽ.

3. Kết luận

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận cũng như đánh giá thực trạng đồng thời làm rõ những hạn chế, thiếu sót và nguyên nhân, thì tác giả đã xây dựng và đề xuất được 5 biện pháp quản lý thiết bị dạy học ở các trường tiểu học ở thành phố Bắc Ninh. Trong đó một số biện pháp do tác giả hệ thống hóa, khái quát hóa, và bổ sung những điểm mới phù hợp với hoàn cảnh triển khai các biện pháp trong thực tiễn (biện pháp 1,2,3,5), đồng thời đề xuất những biện pháp mới (biện pháp 4) để quản lý thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục. Những biện pháp đó pháp hợp với yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế hiện nay. BP1: Tổ chức nâng cao nhận thức cho CBQL, GV, NV của các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh về công tác thiết bị dạy học trong việc đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục. BP2: Chỉ đạo xây dựng kế hoạch trang bị, hoàn thiện hệ thống thiết bị dạy học đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục. BP3: Tổ chức bồi dưỡng nâng cao năng lực quản lý sử dụng thiết bị dạy học cho cán bộ quản lý, giáo viên nhân viên và HS trong các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh. BP4: Tăng cường ứng dụng CNTT trong quản lý và cụ thể hóa các tiêu chí đánh giá hiệu quả sử dụng thiết bị dạy học. BP5: Khuyến khích sự tham gia của các lực lượng trong và ngoài nhà trường trong đầu tư trang bị quản lý bảo quản thiết bị các trường tiểu học thành phố Bắc Ninh về công tác thiết bị dạy học trong việc đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục Đào tạo, thông tư số: 15/2009/TT-BGDĐT, ban hành Danh mục thiết bị dạy học tối thiểu.
2. Bộ Giáo dục Đào tạo, Thông tư 17/2018/TT-BGDĐT về kiểm định chất lượng, công nhận đạt chuẩn quốc gia với trường tiểu học.
3. Bộ Giáo dục Đào tạo, Thông tư 17/2018/TT-BGDĐT về kiểm định chất lượng, công nhận đạt chuẩn quốc gia với trường tiểu học.
4. Bộ Giáo dục Đào tạo, Chương trình giáo dục trung học phổ thông, chương trình tổng thể, ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
5. Nguyễn Thị Mỹ Lộc, Nguyễn Trọng Hậu